

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੱਜ
ਸਮਾਧ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਉਰਫ ਜੇਵੰਦ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1082

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ (1954 ਦਾ XLIV)- ਐੱਸ. 19 ਅਤੇ 24-
ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955- ਨਿਯਮ 102 (ਡੀ) - ਸਮਾਧਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ
ਸਨ- ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਰਿੱਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ- ਕੀ ਜਾਰੀ ਕਰ
ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ
19 ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 102 ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ
ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ
ਧਾਰਾ 24 ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ
ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ
ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਦੀਆਂ
ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅੰਤਰ- ਰਾਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ
ਜਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ
ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਧਾਂ ਨੂੰ
ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸਨ, ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ
ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ
ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਤੋਂ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ
ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ
ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ
ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਸ਼ਾਮਲ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਦੁਆਰਾ, 5 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ, 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 119 ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੇਸ ਦਾ
ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਵੱਲੋਂ
6 ਅਗਸਤ 1961 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 6 ਜੂਨ,
1960, 18 ਜੂਨ, 1960 ਅਤੇ 28 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ
ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ
2, 3 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ ਐਡਵੋਕੇਟ- ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਐਨ.ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ.

ਆਰਡਰ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ, ਜੇ- ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸਮਾਧ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਵਿਵਦਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਹਨ ਸਮਾਧ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸਿਵਲ) ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1082 ਆਫ 1960), ਸਮਾਧ ਬਾਵਾ ਕਲਿਆਣ ਦਾਸ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1428), ਸਮਾਧ ਰਾਵਾ ਕਲਿਆਣ ਦਾਸ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1429), ਸਮਾਧ ਬਾਵਾ ਕਲਿਆਣ ਦਾਸ, ਆਦਿ। v. ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1430), ਸਮਾਧ ਬਾਵਾ ਕਲਿਆਣ ਦਾਸ- ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1441), ਸਮਾਧ ਬਾਵਾ ਦੇਵੀ ਦਾਸ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1450) ਅਤੇ ਪੀਰ ਸਮੰਦਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1752)।

ਸਮਾਧ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1082) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਪੀਰ ਸਮੰਦਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਦਿ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1752) ਵਿਚਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਖਾਤਰ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਪੀਰ ਕਾਲਾ ਨਾਥ ਦੇ ਚੇਲਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪੀਰ ਸਮੰਦਰ ਨਾਥ ਨੇ 27.8 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 1953 ਵਿੱਚ ਪੀਰ ਕਾਲਾ ਨਾਥ ਨੂੰ ਅੰਬਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜਗਾਧਰੀ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਫਰੀਦਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿਆਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਲੋਕੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਆਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਲੋਕੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ "ਸਮਾਧ ਭੂਰਾ ਨਾਥ ਜ਼ੇਰ ਇਹਤਮਾਮ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਟਿੱਲਾ ਸਾਹਿਬ" ਦੇ ਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਮਾਧ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਜੋਗੀ ਭੂਰਾ ਨਾਥ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਟਿੱਲਾ ਗੁਰੂ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਮਾਧ ਭੂਰਾ ਨਾਥ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪੀਰ ਸਮੰਦਰ ਨਾਥ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਪੀਰ ਕਾਲਾ ਨਾਥ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪ- ਪੈਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਬਕਾਇਆ ਸੀ:

“(2) ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ

* * *

(3)..... ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਸਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਧ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸਮੀਖਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ।

ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਧ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1960 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1082) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਲਸ਼ ਵੀ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਥੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਲਸ਼ ਸਮਾਧ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਹੰਤ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਧ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਲਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਮਾਧ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੰਤ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਿਰਤਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਤ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਚਲੇ ਗਏ ਹੋਣ ਪਰ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜੋ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਸੀਂ ਮੈਸ: ਨਰੋਤਮ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਬਲਰਾਜ ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਮੋਹਨ ਸੂਰੀ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਕੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ।

ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਧ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੋਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਸਰਸਵਤੀ ਅੰਮਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਅੰਮਾਲ (1) ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸਮਾਧੀ ਕੈਂਕਾਰਿਅਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਸਦੀਵੀ ਨਿਦਾਨ, ਭਾਵ, ਸਮਾਧੀ (ਕਬਰ) ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਸਮਰਪਣ ਅਵੈਧ ਸੀ, ਟਰੱਸਟ ਦਾਨੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੂਲ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਨੇ ਸਮਾਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਲਈ ਧਨ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਤ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਸਮਾਧ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਧੀ ਜਾਂ ਮਕਬਰੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਰਪਣ ਸਮਾਧਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਸਮਰਪਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਨੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਸੰਸਥਾ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ। ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸਮਾਧ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਚਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਮਾਧ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਪੰਨਾ 329 'ਤੇ ਮੁਖਰਜੀ (1962 ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਲਾਅ ਆਫ਼ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਐਂਡ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਲੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ-

"ਇੱਕ ਮੋਹੰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਨਿਆਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧ, ਪਰ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਯਾਗਨਵਲਕ ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੇ ਹਨ।"

ਮਹੰਤ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਦਿਰਯੁਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਧ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ- ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਧਾਰਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਵੰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 1959, 1960 ਅਤੇ 1961 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰੱਦੀਆਂ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਵੈਕਿਊ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ (ਕੇਂਦਰੀ) ਨਿਯਮ, 1950 ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 14(6) ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਧ- ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਨਿਕਾਸੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੱਦੀਕਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਵੈਕੂਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰੱਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਤੇ 24 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 102 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਅਧਿਆਇ XVII ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ "(d) ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ"। ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਸੰਕਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਮੰਨਣਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ

ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਈਜੂਸਡਮ ਜੈਨਰੀਜ਼। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਖੋਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫਾਲੋ, ਜੇ. (ਉਦੋਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955 ਦਾ ਨਿਯਮ 102 ਸੀ।, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 102 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (a), (b) ਅਤੇ (c) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਿਗਰਾਨ, ਨਿਕਾਸੀ ਸੰਪੱਤੀ, ਪੰਜਾਬ (3) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 831 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 19, ਅਤੇ ਨਿਯਮ 102 ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਨਿਯਮ, 1955, ਅਰਧ- ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 102 ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨਜ਼ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ- ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਆਵਾਸ) ਐਕਟ, 1954, ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅੰਤਰ- ਰਾਜੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਧਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ, ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਨਦ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਮਾਧ ਭੂਰਾ ਨਾਥ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ 26 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਸੰਨਿਆਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਧ ਨਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅੰਬਿਕਾ ਮਿਲਜ਼ ਕੰ., ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਬੀ. ਭੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੈਰ- ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਲੈਂਡ ਦ ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਜੋ ਸਮਾਧਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੂਲ ਤੋਂ ਵੰਡ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਜ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਜ

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

- (1) 1954 ਐਸ.ਈ.ਆਰ. 277
- (2) 1958 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 272.
- (3) 1957 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 801.
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 970.

ਦਿਨੇਸ਼

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਨਿਆ ਨਿਰਨਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਵਾਜਾ ਲਈ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।